HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וכל דדמי ליה. כל שבועה לשעבר: **משחק בקוביא.** גזלן לדבנן הוא דלמרנין [ו] אסמכתא לא קניא אבל מדאורייתא לאו גזלן הוא: **היכי דמי.** ר' יוסי אומר יחלוקו או ר' מאיר אומר יחלוקו: **לפיני.** לשבועת הסיני שהשביע הקב"ה את ישראל על לא תגזול והוא יפרע מן הכופר ממון לחבירו אבל ב"ד אין מקדין לא לשבועה ולא לפרעון: **נמחויב זה.** על זה שהודה במקצת וכיון שאינו יכול ליפטר שהרי מחוסר הוא יפלוט: **וכן היסומים כו'.** מתני' היא בפירקין: **אי נימא מן הלוה.** אם הוסיפו שטר עליו לא יפרעו אלא בשבועת יורשין המפורש במשנתנו שבועה שלא פקדנו אבל כו': **לא שנו.** דבשבועה מיסת יפרעו יתמי מלוה שהוסיפו שטר על יתמי לוה: **כגר נפחייב מלוה לבני לוה שבועה.** (ו) משעה שמת לוה אין לו למלוה ליפרע מן היתומים אלא בשבועה דקי"ל [גיטין לד:] אין נפרעין מן היתומים אלא בשבועה: **ואין אדם מוריש.** לבניו ממון שהוא מחויב עליו שבועה אלמא הואיל והוא מחויב שבועה שלא התקבלתי מוב זה ויתומין אין יכולין ליפטר כן אלא שלא פקדנו אבל ואין זו השבועה המוטלת על אביהם וגם יתמי לוה אין יכולין ליפטר שפרעו אביהן קמחר רב ושמואל שלא יפרעו. אלמא המחויב שבועה ואין יכולין ליפטר לא זה ולא זה פטירא לרב ושמואל חזרה שבועה לסיני ואין כאן לא שבועה ולא פרעון: **ליפטר.** דהא מודה לחטף ולא כל היתומין של חטוף יושבין לומר שלי חטפתי: **ליכא תרי סהדי.** ומיגו דאי בעי למימר לא חטפי אלא **לפטריה.** משום הכי מיגו: **ליכא חד סהדא.** ואי אמר לא חטפתי הוה בעי לאשתבועי להכחיש את העד: **לישתבע.** את השבועה שהעד מחייבו יכול להא מודה לחטף והעד מחייבו לישבע שלא חטף וגבי הך שבועה הוא פסול כגזלן אצל כל שבועות. והא ליכא למימר לישתבע דלדידיה חטף אחין זו שבועה המוטלת עליו: **אין שניהם.** שני בעלי הדין קיימין: **מה לי הוא ומה לי אבוה.** מאחר שהוא טוען טענת ברי למה לו שיכול ליפטר:

הלכתא מאי א"ל לא ידענא. והא דאמרי' בסמוך עבד רב נחמן עובדא יחלוקו זה היה אח"כ והא דפריך מינה לקמן מס' שבועות מלמא מספקא ליה והא רב נחמן כו' ידע הש"ס דכי אמר מס' שבועות כבר עבד עובדא: **הוה יתיב ר' אבא קמיה.** משמע שהיה תלמידו והא דקרי ליה לעיל ר' אחי רבותינו הכי נמי מלינו בפרק חבית (שבת דף קמו:) שקרא רב רבותינו ורב כהנא ורב אסי שהיו תלמידיו אבל קשה מפרק חלו מליחות (ב"מ דף כד:) דר' אחי אמר משמיה דרב ור' יוסי אומר משמיה דר' אבהו טבריה לפפורי אתא לקמיה דר' אבהו אמר ליה זיל שקול לנפשך אלמא לא היה רבי אבהו תלמידו ולספרים דגרסי אתא לקמיה דר' אסי ניחא טפי דלעע"ג דר' אחי היה יותר גדול מרבי אסי דבכל מקום מזכיר ר' אחי קודם ר' אסי ובהניזקין (גיטין דף מד:) גמרא דהמטמא והמדמע והמנסך אחריו הוה לאתא לקמיה דר' אחי ר"ל דר' אסי היה מבירו ואין לומר כן מכל מקום היה מבירו והיה רבי אחי בא ליטול עצה ממנו ועוד י"ל דלמאחר זמן היה ר' אחי ראש ישיבה ו) והיו בחיים לפניו ו):

ביון דאמר חטפי הוה ליה בגזלן. פירש בקונטרס הנחתם (ב"ב דף לד.): **מתוך שאינו יכול לישבע משלם.** דוקא בחשוד שלא יפקיעו ממונו ממנו ותקנו להפך שבועה אבל הכא ובחמשה לא יועילו משלם וה"ג דאמתני' כיון שמוטל על יתומין שבועת היסת ואין יכולין ליפטר מלמין בני הלוה לא שנא מחויב המוטל שבועה ולא שנא מחויב הנתבע שבועה ואין יכול ליפטר (ג) לומר שחייב משלם הנתבע תימה דמשמע הכא דרב נחמן דעבד עובדא יחלוקו כר' יוסי דלית ליה דר' אבא ודקאמר לר"ש דבפרק השואל (ב"מ דף צז: ושם) אמרי' דשמואל אית ליה דר' אבא ואפ"ה אמר ליה זיל שלים ליכא תרי סהדי דשמואל הוה ליה כגזלן א"ל ר' אבא הוה מחויב שבועה ואין יכול לישבע וכל המחויב שבועה ואינו יכול לישבע משלם אמר רבא כוותיה דרבי אבא מסתברא דתני רבי אמי [ז] שבועת ה' תהיה בין שניהם [ח] ולא בין היורשין היכי דמי אילימא דאמר ליה מנה לאבא ביד אביך ואמר ליה חמשין אית ליה [ט] מה לי הוא ומה לי אבוה אלא לאו [י] דאמר ליה מנה לאבא ביד אביך אמר ליה חמשין ידענא וחמשין לא ידענא אי

א וכל דדמי ליה: היה אחד מהן משחק בקוביא: הא תו למה לי תנא פסולא דאוריית' וקתני פסולא דרבנן: היו שניהן חשודין: א"ל רבא לרב נחמן (ו) היכי תנן א"ל לא ידענא (ב) הלכתא מאי א"ל לא ידענא איתמר אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ר' יוסי אומר יחלוקו וכן תני רב זביד בר אושעיא ר' יוסי אומר יחלוקו איבא דאמרי תני רב זביד א"ר אושעיא ר' יוסי אומר יחלוקו (ג) אמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו: חזרה שבועה למקומה: להיכן חזרה א"ר אמי רבותינו שבבבל אמרו חזרה שבועה לסיני רבותינו שבארץ ישראל אמרו (ד) חזרה שבועה למחויב לה אמר רב פפא (ה) רבותינו שבבבל רב ושמואל רבותינו שבארץ ישראל ר' אבא רבותינו שבבבל רב ושמואל (ו) דתנן וכן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה (ז) והוינן בה ממאן אילימא מלוה אבוהון שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה אלא (ח) הכי קאמר (ט) וכן היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה ורב ושמואל דאמרי תרוייהו (י) לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לוה אבל מת לוה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לוה שבועה ואין אדם מוריש שבועה לבניו רבותינו שבארץ ישראל רבי אבא (יא) דההוא גברא דחטף נסכא מחבריה אתא לקמיה דרב אמי יתיב ר' אבא קמיה אייתי חד סהדא דמחטף חטפא מיניה א"ל אין חטפי ודידי חטפי א"ר אמי היכי לידיינו דייני להאי דינא נימא ליה זיל שלים ליכא תרי סהדי דפטריה איבא חד סהדא נימא ליה זיל אישתבע ביון דאמר מיחטף חטפי הוה ליה כגזלן א"ל ר' אבא הוה מחויב שבועה ואין יכול לישבע וכל המחויב שבועה ואינו יכול לישבע משלם אמר רבא כוותיה דרבי אבא מסתברא דתני רבי אמי [א] שבועת ה' תהיה בין שניהם [ב] ולא בין היורשין היכי דמי אילימא דאמר ליה מנה לאבא ביד אביך ואמר ליה חמשין אית ליה [ג] מה לי הוא ומה לי אבוה אלא לאו [ד] דאמר ליה מנה לאבא ביד אביך אמר ליה חמשין ידענא וחמשין לא ידענא אי

דכתובות (דף יב: ושם) דהא דרב יהודה דאמר מנה לי בידך והלה אומר אין לי יודע אני' דשמואל היא דהא לא מצי מוקמי מתני' דהשואל כגון שיש עסק שבועה ביניהן וכדרבא דהא פליג הכא אדר' אבא והשתא ניחא דשמואל מוקי מתניתין כתמא דבסמוך ומסיים ליה לדר' אבא מיהו סבר כר' שמעון בר' מרפון דדריש לקרא למלתא אחריתי ופליג אדר' אבא ע"ק לר"י דבחזקת הבתים (ב"ב דף נג: ושם) משמע להלכה כר' אבא דקאמר סברוה רבנן קמיה דאביי דשמואל עבד ודעבד כר' אבא דשמואל דתעמד בחזקתה ומסיק נמי אלא מי דמי הא דר' אבא הוא דר' אבא דאמר דוקא בחזקת הבתים אבל בחזקת המוכר לא ומהו דתימא הואיל ומוחזק בשלו אפילו בחזקת המוכר נמי ליתי מוכר ויפרע מן הלוקח קמ"ל דכיון דאיכא ספק אי מוכר הוה מפקיד אי לא הוה מפקיד לא מפקיד